

Uit het Dagboek van Wouter Jacobsz – 1572 - 1579

1573 – 6 november

Hier in het klooster Ter Lely overleed een oude vrouw die afkomstig is van het huis Ter Coulster in Heiloo. Ze was op weg naar Utrecht maar verblijft in het convent om andere vluchtelingen uit Heiloo te spreken. Tijdens haar vlucht was ze driemaal beroofd en daarbij al haar zuurverdiende goed kwijtgeraakt dat ze tijdens dertig jaar trouwe dienst op Ter Coulster had gespaard.

1573 – 4 december

In het Ter Lelieklooster begroef ik het enig kind van uitgeweken katholieken uit de omgeving van Heiloo. Er werd evenveel werk van gemaakt als van het begraven van een hondje. De oom van het kind droeg het zelf naar het graf, hij legde het zelf in de aarde en vulde het graf zelf met aarde op. Hij was alleen, niemand was naar de begrafenis gekomen, omdat de vader en de moeder van het kind in een klooster waren. Dit komt door de huidige ellende, waaronder alle mensen gebukt gaan. Daardoor worden ze zó beziggehouden, dat ze iedere genegenheid verliezen. Het is zó erg dat men het als een teken van genade en zegening beschouwt als iemands dierbaarste sterft.

1574 – 28 januari

Toen in Amsterdam een vrouw uit Heiloo, die eens rijk en welvarend was, ziek geworden was – haar drie kinderen waren haar door armoede ontvallen, ik heb hen zelf begraven – leed ze zo'n honger dat ze zich genoodzaakt zag in het gasthuis te worden opgenomen. Dat deed ze voornamelijk omdat ze een doodkist wilde hebben voor haar lichaam, als ze dood was. Ze was bang dat ze, omdat ze geen geld had, zonder doodkist als een besst begraven zou worden. Verwonderlijk was dat deze vrouw nog een rente brief bezat die meer dan vierhonderdvijftig gulden waard was, die ze overal te koop of als pand aanbod, maar ze kreeg nergens iets, alleen maar krenkende woorden. We hoorden dat zulk lijden de mensen steeds overkwam.

1574 – 2 oktober

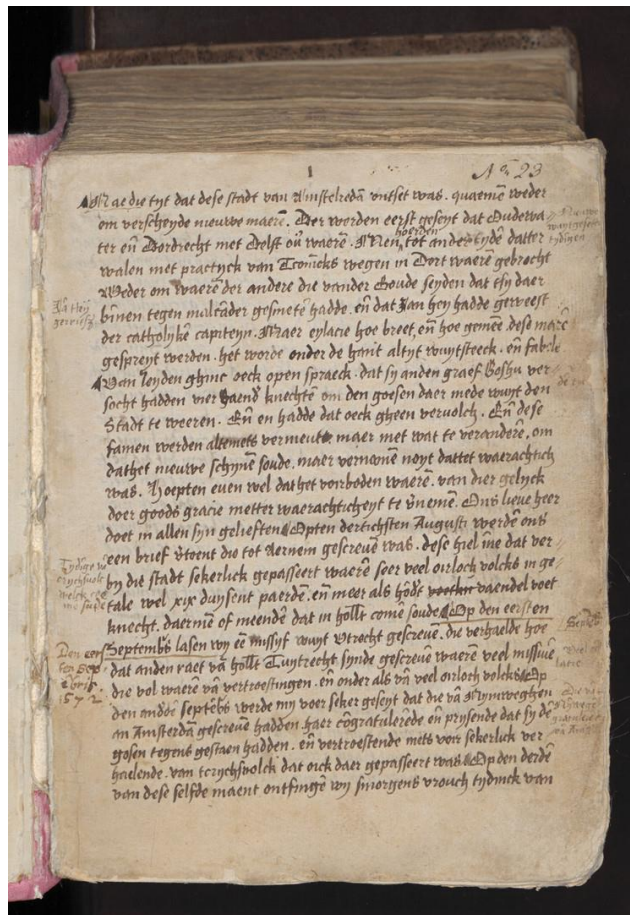
Op 2 oktober vertrok ik uit Utrecht en zag onderweg een zeer felle brand en hoorde later dat de geuzen hun schansen, hun hutten en de kerk van Heiloo in brand hadden gestoken en naar Alkmaar waren uitgeweken.

Op den anderden Oktobris quame ick van utrecht en sage onderweechs een seer swaren brant opghaen ende hoerde naemaels, dat die guesen haar scansen ende hutten metten kerck tot Heyloe an brant gesteken hadden ende binnen Alckmer waren geweken

1576 – 8 juli

Ik hoorde dat een vrouw uit de ambachtsheerlijkheid Heiloo bij ons was gekomen en verteld had over de ellende die haar in deze tijd van troebelen was overkomen. Ze had eens haar doodzieke mam en haar moeder te verzorgen. Tezelfdertijd kreeg ze het bericht dat haar vader, die uit nood naar Beverwijk was gegaan, toen ook op sterven lag. Als ze hem nog in leven wilde zien, dan moest ze onmiddellijk komen. Maar deze vrouw kon niet naar hem toe, omdat haar echtgenoot en moeder op sterven lagen. Dus moest ze haar vader in zijn grote nood onverzorgd alleen laten. Haar man en haar moeder stierven tegelijkertijd tot groot verdriet van de dochter, die door plundering arm was geworden en niet wist waar ze met die doden heen moest. Er was toen geen mens te vinden die haar kon helpen en ook mocht er niemand in die omgeving in gewijde grond begraven worden. Wat moest deze vrouw doen, die geen cent in de wereld bezat en geen doodkist kon kopen. Ze kreeg een oude

balk en bond deze twee dode lichamen erop vast. Ze bond er een touw aan, nam haar jonge kinderen met zich mee en trok op die manier de lijken naar het kerkhof van Heiloo om ze daar te begraven. Toe ze hoorde dat er geuzen op de weg waren, heeft ze, uit angst te worden lastig gevallen, ervan af gezien naar het kerkhof te gaan. Ze is van de weg naar het kasteel afgeweken; ze heeft dar op een akker een graf gegraven en de lichamen erin gelegd onder het storten van veel bittere tranen. Haar kindertjes heeft ze op het hart gedrukt te onthouden wat ze hun moeder hadden zien doen en wat hun vader en grootmoeder was overkomen. Lezer laat dit goed tot u doordringen en doorzie wat de oorzaak van de afgrijselijke ellende van deze tijd is.

Openingspagina van het Dagboek van Wouter Jacobsz. Collectie UB Nijmegen, Hs 228, fol. 1r